

Kap Verde Nytt

medlemstidning för
Vänskapsföreningen
Amigos de Cabo Verde
Nummer 1/ 2011 Årgång 21

Black Panthers firade sitt 30-årsjubileum i Praia ett par veckor före jul. Kap Verde Nytt var där och rapporterar.

Vinet från Fogo har blivit allt bättre och tillverkas i större kvantiteter för varje år. Läs om vinets historia i Kap Verde och om kooperativet i Chã de Caldeiras.

Läs också ett reportage från en av våra läsare om hur en strapatsrik fotvandring på Monte Verde utanför Mindelo kan sluta i ett strandparty med tyska pensionärer.

Många har inte betalt medlemsavgift för 2011 och många ligger mer efter än så. Nu är det dags att betala och ett inbetalningskort följer med i tidningen.

Nästa årsmötesfest blir lördag 3 september. Vi prövar att bryta traditionen med årsmöte i början av juli och prövar med första lördagen i september istället. Boka den dagen i almanackan och läs mer om mötet och festen i nästa nummer av tidningen som planeras komma före sommaren.

Black Panthers 30 år

Sedan december 2003 har Amigos de Cabo Verde samarbetat med ungdomsorganisationen Black Panthers i Kap Verdes huvudstad Praia.

Deras verksamhet, som leds av eld-själen Alcides Amarante har genom åren fått en alltmer social inriktning, där daghemmet Mini Black, som stöds av vår förenings fadderverksamhet är ett exempel.

Mini Black tar emot 80 barn, varav ca 70 har fadderföräldrar genom vår organisation. Nästan alla barnen kommer från väldigt fattiga familjer. En del barn är föräldralösa eller på annat sätt övergivna och har ofta en stödfamilj i området där de har en plats att sova. Mat och övrig omsorg får barnen på Mini Black.

I december förra året firade Black Panthers sitt 30-årsjubileum och hade då bjudit in sina nationella och internationella samarbetspartners att delta i ceremonier och festligheter, som varade under flera dagar. Amigos de Cabo Verde presenterades av ordföranden Arminda Bränngård, projektansvariga Sylvia Hermansson och kassören Claes-Göran Ahrén.

Högtidligheterna inleddes med ett välkomstmöte på morgonen efter vår ankomst. Alcides Amarante höll ett långt välkomsttal, följt av Kap Verdes ungdomsminister, Janira Hopffer Almada som prisade både Black Panthers verksamhet och de

Presidiet under välkomstceremonin med ungdomsministern och Alcides till höger

utländska organisationer som stöder den.

- Vi är duktiga på att formulera våra drömmar för framtiden och vi har också förmågan att förverkliga dem. Men våra resurser är begränsade och det stöd vi kan få av bidragsgivare som ni har en avgörande betydelse.

Därefter hölls tal av representanter från stödorganisationerna, där Arminda imponerade med ett lysande, helt oförberett tal. De andra utländska organisationerna som bidrar till Black Panthers verksamhet kommer från Portugal och USA. Från Portugal kommer ett farmaceutiskt företag, vars ägare Dr Renato Valente givit stora bidrag och varit en mentor för verksamheten ända från början. Därifrån kommer också en organisation med anknytning till en kommun utanför Coimbra, som arbetar med idrott och annan ungdomsverksamhet.

Från USA stöds man av en idrottsförening i Boston, vars medlemmar huvudsakligen är emigranter från Kap Verde.

Sent på kvällen följandedag satt vi som hedersgäster på innerplan i stadsdelens idrottsanläggning och bevittnade en enorm show i nattmörkret. Tillsammans med ca 500 ungdomar på läktaren bjöds vi på sång och musik, mycket dans och en fantastisk stämning. En specialskrivna sång hyllade bidragsorganisationerna och Sylvia fick äran att med blandade känslor kröna silvermedaljören i skönhetstävlingen miss Várzea.

Efter det att gästerna från Boston ofint nog besegrat Black Panthers lag i en fotbollsmatch kom dagen för den stora ceremonin. Premiärministern hade fått förhinder, så den här gången var inte regeringen representerad. Men det blev pampigt ändå med nya tal och överlämnande av gåvor. Amigos överlämnade ett diplom som bekräftade att 10 000 kronor förts över till deras konto just den dagen medan både Arminda och Sylvia fick ta emot diplom från Black Panthers där de tackade för det stöd de tagit emot.

Nya kontrakt blev undertecknade för det fortsatta samarbetet mellan våra organisationer. För vår del innebär detta att stödet till Black Panthers får en något bredare inriktning, men vi bedömer att detta inte ändrar något i sak.

Vi blev mycket väl mottagna och blev inkvarterade på ett hotell i närheten av daghemmet. Vi fick också tillfälle att gå runt i stadsdelen och hälsa på hos några familjer, som har barn i Mini Black. Vår uppfattning om stora familjer, som bor i mycket små bostäder under primitiva förhållanden bekräftades och vi kommer att presentera dem närmare i nästa nummer av tidningen.

Arminda med Black Panthers' tackdiplom till vår förening

Artisterna lågar in till galashowen

Sylvia på besök i Alcides' kontor

Kap Verdes levnadsstandard - statistik från 2007

För belysning i de kapverdiska hemmen står elektricitet till 75 %. Merparten bor i städer. Störst andel elektricitet har hushållen på Maio, följt av Praia. Lägsta andelen finns på Fogo.

Matlagning sker till 64 % med gas, följt av ved (33 %). Ved används mest av hushållen på landsbygden, upp till 85 % i vissa områden.

Badrum och toalett har mer än hälften av hushållen nationellt. En stor andel bor i städer och tätorter. Många har dock varken badrum eller WC.

Telefon eller mobil har 75 % av befolkningen. Där är skillnaden inte så stor mellan stad och landsbygd. TV har nästan 70 % och radio 60 % av hushållen. Dator har 10 %.

Kylskåp har mer hälften av hushållen och 12 % har tvättmaskin. Luftkonditionering har 1 %.

TAP flyger direkt till Mindelo

São Vicente blir TAP:s 13:e destination i Afrika och den tredje i Kap Verde vid sidan av Sal och Praia. Flyget mellan Lissabon och Mindelo startar den 1 juli med två förbindelser i veckan, på tisdagar och fredagar.

På tisdagar avgår flyget från Lissabon 8.00 och återvänder 11.00. På fredagar avgår det 15.55 för att återvända 18.50, lokala tider.

Själva flygningen tar som vanligt ca 4 timmar.

Vinets historia på Fogo

De första bosättarna på Fogo kom från staden Ribeira Grande på Santiago och anlände till ön mellan 1480-93. De började odla upp marken och införde olika nya grödor. Vinet, som utgjorde en del av portugisernas kosthåll importerades från Europa innan det började odlas. Afrikanerna drack palmvin som hämtades från den afrikanska kontinenten.

De första vinodlingarna anlades på 1500-talet av producenter som odlade för hemmabruk. Vinet gjordes från vinrankor, importerade från Europa. I ett brev skriver Fader Baltasar Barreira år 1606 att "det finns vinfält varifrån det görs mycket gott vin". Dessa låg på den norra delen av ön. Senare odlades vin även på Santo Antão, São Nicolau, Brava och Santiago. Med början på 1600-talet exporterades vin från flera öar till Guinea och Brasilien.

På 1700-talet förbjöd Markisen av Pombal, premiärminister hos D. José I i Portugal 1750-77, all export av vin från Kap Verde och påbjöd att alla vinrankor på ön skulle förstöras. Han hade skapat monopolföretaget *Companhia das Vinhas do Alto Douro*, vars odlingar i Portugal var försvagade. Först i början av 1800-talet kom odlingarna på Fogo igång igen och exporten till Brasilien återupptogs.

Fram till i våra dagar trampade man vinet. Först tvättades fötterna, sedan trampades druvorna i stora behållare. Numera har det gradvis skett en övergång till andra metoder.

I Chã de Caldeiras började man enligt uppgift odla vin omkring 1917. Området som var uppodlat i kratern förstördes delvis efter vulkanutbrotten 1951 och 1995. En utvidgning av den odlade arealen har skett de senaste åren.

Efter självständigheten har tyskt bistånd byggt upp vinkällare på Fogo och Brava. Vinkällaren i Chã de Caldeiras byggdes upp av den kapverdiska staten tillsammans med tyska och italienska biståndsgivare och man introducerade även nya druvor. Efter 1998 har produktionen ökat i och med skapandet av en förening för jordbrukarna i Chã de Caldeiras.

David Gomes Monteiro var ansvarig för vinkällaren i Chã de Caldeiras, när han 2007 intervjuades av BBC. Här återges delar av intervjun.

- Vi befinner oss på 1730 meters höjd. I Europa skulle det vara svårt att odla vin på den här höjden, men vi har vulkanjorden, som betyder mycket för odlingen och ett bra mikroklimat.

Våra vinstockar "vilar" i 3-4 månader under året. I januari-februari beskär vi stockarna. Druvorna plockas sedan i juni fram till augusti. Vinerna vi får fram är av mycket jämn och bra kvalitet.

- Det första året producerade vi mycket lite. Antalet producenter var från början åtta. Idag är det sextiotvå odlare, som alla bidrar med sina druvor under märket Chã. Restauranger och hotell på Kap Verde beställer vårt vin. De märker att vi gör ett gott bordsvin. Vi exporterar även till Belgien.

- Förutom våra tre viner har vi gjort en likör, "Chã Passito". Vi utvecklar även *aguardente* (brandy) på medicinalväxter från området.

Vinet serveras vid officiella middagar på Kap Verde och president Pedro Pires är en hängiven ambassadör för det. Kooperativet exporterar gärna till "diásporan" (kapverdier utomlands). Det har nyligen kommit en förfrågan från USA. TACV har gjort en begäran om att få sälja vin ombord på sina plan.

Likörer på granatäpple och kvitten (*marmelo*) lanserades 2010. Frukterna växer i kratern tillsammans med äpplen, päron, persikor och fikon.

Gunilla Borgenvall
efter en artikel av historikern Alberto Nunes
www.manduco.net

Fakta:

Kooperativet AGRO-COOP bildades 2008, ur den förening som fanns sedan tidigare. Då fanns 100 odlare på en areal på 240 ha i Chã de Caldeiras. De producerade 50.000 flaskor vin 2009.

Rött vin kommer från druvan Touriga. Vinet är rubinfärgat. Smaken har inslag av mulbär och körsbär.

Vitt vin kommer från druvan Moscatel de Setúbal. Vinet är honungsgult, sött med inslag av muskotnöt och grapefrukt.

Rosévin kommer från en traditionell mörk druva. Smaken har inslag av jordgubbar och vinbär.

Chã Passito (en slags grappa) görs på moscateldruvor, som fått torka bland lavastenarna. Vinet är bärnstensfärgat. Smaken har inslag av russin och dadel.

Bagaceira görs på moscateldruvor.

Manecon är ett traditionellt vin som framställs enligt gamla metoder. Har en smak åt vinäger. Alla vinproducenter framställer sitt egen *manecon*. Det är en del av det lokala kosthållat på Fogo.

I Aguardente ingår åtta medicinalväxter. Druvorna härleds till Portugal.

En knepig vandring med överraskande slut

I förra numret av tidningen bad vi om bidrag från våra läsare. Det här bidraget har vi fått från Johan Ekvall, som idag arbetar med vattenfrågor på konsultfirman Tyréns AB.

Vi vill gärna ta emot fler bidrag från våra läsare. Skicka ett mejl till cg.ahren@telia.com.

Efter att ha vandrat en del på Santo Antão vid mitt första besök på Kap Verdeöarna bestämde jag mig för att gå en längre tur på Sao Vicente. Det finns en tur som kan påbörjas från toppen av Monte Verde och avslutas vid Praia Grande på öns östra sida.

Leden går runt berget mot söder och svänger sedan av in mot den södra branta sidan av Monte Verde. Till att börja med är denna stig rätt snäll med vy över havet och dalgångarna som avgränsas i söder av ytterligare en bergsrygg.

Nu är det som sagt väldigt brant på Monte Verdes baksida och stigen smalnar allt mer för till slut bli oroväckande tunn på randen av ett stup. Just där den smalnar av förlorar man dessutom överblicken över fortsättningen, vilket gör att man inte riktigt vet vad som väntar runt hörnet.

Som ensam vandrare utan erfarenhet av just denna rutt innebär det att man måste tänka igenom sin situation: Ska man fortsätta med risk för att det blir värre vilket innebär att man måste gå tillbaka en svettigt svindlande passage? Eller ska man vända om för att försöka ta en annan väg ner i dalen? I mitt fall blev det efter viss betänketid vid klippkanten det sistnämnda alternativet. En stunds retur senare längs med stigen såg det ut som att slänten ner mot dalen hade en acceptabel lutning för att kunna klaras. Man fick dessutom intrycket att större delen var en jämn gräsbevuxen yta.

Men... efter att ha forcerat ett område med besvärlig blockig terräng visade det sig att hela vägen ner var täckt av stora block i brant lutning. Det som för ögat såg ut som gräs var tistlar som växte upp mellan blocken vilket gav ett falskt intryck av en gräsyta sedd uppifrån. Den förmodade bekväma promenaden nedför artade sig till en helvetisk nedstigning som endast kunde bemästras med hjälp av gästaverna (alltid ett bra hjälpmedel i kraftiga nedförslut). Sakta men säkert lades lager på lager med små envetna och klistriga tistelfrön på mina skor, strumpor och ben ända upp till knäna.

Efter trettio mycket jobbiga minuter planade det antligen ut. Just vid denna plats stod ett par förfallna hus. Enligt guideboken är dalen övergiven vilket är förståeligt då man inte behöver många minuter därnere för konstatera att här går det åt mycket vatten för att överleva. Och var hittar man det på denna plats? Därför var överraskningen stor när det plötsligt steg ut en gammal man från huset och sa "Sueco?"

Att omedelbart just på denna plats bli identifierad som svensk var inget jag kan säga att jag var direkt förberedd på. Efter en kortfattad men vänlig konversation förstod jag att vägen uppe på klippphyllan inte direkt var att rekommendera och att bästa vägen mot kusten var i den uttorkade flodbädden mitt i dalen. Dessutom var vi överens om att mina skor och strumpor hade förvandlats till något som liknade en "cultivo".

Allting tog naturligtvis längre tid än planerat så väl framme vid Praia Grande hade klockan blivit

sent på eftermiddan och jag mindes kommentaren från min pensionatsvärd Amory på Solar Windelo: Mitt i veckan och sent kan det vara svårt att få transport tillbaka till Mindelo.

Eftersom jag var helt ensam på hela stranden, vilket i och för sig är en mäktig upplevelse, började jag efter ett välbehövt dopp i havet redan fundera på hur jag skulle ta mig tillbaka. Detta förtog onekligen lite av stämningen, Sao Vicente är inte en stor ö men från just denna plats är det en bra bit till Mindelo. Vatten och utflyktsmat var naturligtvis slut vilket skulle kunna resultera i en ren golgatavandring tillbaka.

Till min stora förvåning kom plötsligt två bilar körande ner mot stranden, parkerade en bit från mig och började lasta av bord och stolar, mat och dryck. Ja, det steg faktiskt ut en hel orkester och började spela. Lite av en hägring kan man tycka. Det visade sig att hela arrangemanget ingick i en tur för tyska pensionärer vars kryssningsbåt på väg till Antarktis hade gjort ett stopp för bunkring i Mindelos hamn. Och en liten utflykt skadar aldrig så man hade engagerat en lokal fixare som ordnat allt detta. I sann gästvänlig Kapverdisk anda fick jag delta i strandpartyet och fick dessutom skjuts tillbaka till hotellet helt gratis.

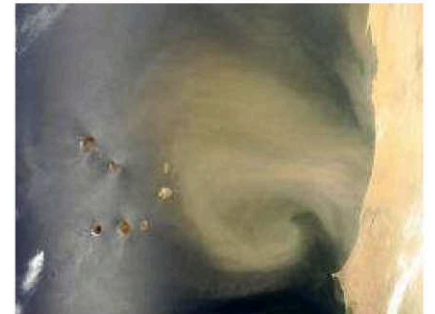

Därefter avslutades en synnerligen händelserik dag med en god bok på altanen, ambitionen att göra stan osäker på kvällen fanns liksom inte kvar. Jag efteråt ofta undrat om den gamle mannen bodde permanent i dalen, området är ju helt öde och ofruktamt. Hur som, det är ett av många trevliga möten jag haft med människor på Kap Verde. Och vad gör det om man får slänga de dyra trekkingstrumporna, det går ju alltid att köpa nya...priset är lågt i förhållande till upplevelserna.

Kap Verde-orkaner

Orkanerna i Atlanten bildas från tropiska vågor, som uppstår i den afrikanska savannen under regnperioden. De rör sig mot Afrikas västkust och blir tropiska stormar nära Kap Verde. Under en orkansäsong bildas i regel två "Kap Verde-orkaner". De är vanligast under augusti till oktober.

På sin väg från Kap Verde, över det öppna och varma havet mot Västindien och sydvästra USA, får de tid att samla kraft. De fortlever så länge de inte når in över land.

Dessa orkaner orsakar stor förödelse i tätbefolkade områden. Förutom de starka vindarna, gör stora regnmängder och stormfloder att många dödsoffer kan krävas.

NASA bevakar uppkomsten av kommande orkaner i Västafrika. Deras satellit Aqua flyger över Kap Verde nästan dagligen. Till sin hjälp har de också en DC-8, ägd av NASA och placerad på Kap Verde. Den gör rekognoseringsflygningar. Tillsammans med radar, förser de NASA med mätdata.

Det finns en teori om att sandstormar från Sahara spelar en roll i dessa orkaners uppkomst och utveckling. Förhoppningsvis ska forskningen inom NASA visa om de hjälper till eller bromsar upp förloppen av orkanerna.

Källor: www.nasa.gov, www.smhi.se

Gunilla Borgenvall

Absolut majoritet för PAICV i valet

I parlamentsvalet i februari vann PAICV 37 mandat, MpD fick 33 mandat och UCID de sista 2 av de totalt 72 platserna. Valdeltagandet var 78 %.

José Maria Neves kvarstår därmed som premiärminister och han presenterade sin nya regering i mars. Bland de 18 ministrarna och 3 statssekreterarna finns 10 nya och 6 oberoende ledamöter. 8 ministrar är kvinnor.

Vänskapsföreningen

Amigos de Cabo Verde

amigosdecaboverde@hotmail.com

www.caboverde.se

Ordförande:

Arminda Bränngård, Ornässtugan,
178 79 Solna, tel 08-85 78 02

Redaktörer:

Claes-Göran Ahrén, tel 0243-25 11 20
Gunilla Borgenvall

Övrig styrelse:

Thomas Fahlman, sekr.
Claes-Göran Ahrén, kassör
Sylvia Hermansson, projekt
Alicia Borges-Månsson
Miguel Pinto
Leontina Barreto
Gunilla Borgenvall
Wiveca Roos Arbéus
Jonathan Howard

Medlemsavgift:

150:- kr, familj 200:-

Plusgiro:

92 12 38-2

Crème caramel

Rätten förknippas kanske inte i första hand med Kap Verde, men det var där Gunilla åt den för första gången. Och gott är det ju.

Ingredienser

20 g smör
5 msk socker
3 msk vatten
4 ägg
1 msk socker
2,5 tsk vaniljsocker
4 dl mjölk

Gör först karamellsåsen:

Smält smöret på svag värme i en stekpanna. Tillsett 5 msk socker och vatten. Låt sockret smälta under ständig omrörning med en träslev. Öka värmen. Rör hela tiden. Ta såsen från värmen när den börjar bli brun.

Häll karamellsåsen i portionsformar av porslin. Låt kallna.

Sätt ugnen på 175 grader.

Gör puddingen:

Vispa ägg, 1 msk socker och vaniljsockret poröst. Koka upp mjölken. Rör ner mjölken i äggsmeten, lite i taget. Häll smeten genom en sil i de socker-glaserade formarna.

Ställ formarna i en långpanna med ljummet vatten. Grädda i nedre delen av ugnen, 25-30 min.

Gunilla Borgenvall

